

พระราชบัญญัติ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

พุทธศักราช ๒๔๘๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

(ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐

และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔)

อาทิตย์ทิพอาภา

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๕

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

ตอนที่ ๓๐ เล่ม ๕๘ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดตั้งธนาคาร
กลางขึ้นในราชอาณาจักร

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

ความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้

“ผู้ว่าการ” หมายความว่า ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

“รองผู้ว่าการ” หมายความว่า รองผู้ว่าการธนาคารแห่ง
ประเทศไทย

๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๐

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธนาคาร
แห่งประเทศไทย

“ธนาคาร” หมายความว่า บุคคล หรือ คณะบุคคล
ที่ใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อว่า “ธนาคาร” หรือคำอื่นใดที่มีความ
หมายเดียวกัน และบริษัทจำกัดที่รับฝากเงิน ที่ถอนคืนได้
โดยใช้เช็ค ดราฟต์ หรือหนังสือส่ง

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒

การจัดตั้ง ทุน และเงินสำรอง

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งธนาคารกลางขึ้น เรียกว่า “ธนาคาร
แห่งประเทศไทย” เพื่อรับมอบการออกธนบัตรจากกระทรวง
การคลัง และประกอบธุรกิจอันพึงเป็นงานธนาคารกลาง
ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้และ พระราชกฤษฎีกา ออกตาม
ความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล

ตอนที่ ๓๐ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤษภาคม ๒๕๗๕

มาตรา ๗ ให้กำหนดทุนประเดิมของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นจำนวนยี่สิบล้านบาท และธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้รับเงินจำนวนนี้จากรัฐเป็นการอุดหนุน

มาตรา ๘ ทุนของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น จะเพิ่มหรือลดก็ได้โดยอนุมัติของรัฐบาล แต่จำนวนทุนทั้งสิ้นไม่ว่าในขณะใดต้องไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท

มาตรา ๙ เงินสำรองของธนาคารแห่งประเทศไทยให้ประกอบด้วยเงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้เพื่อขาดทุน และนอกจากนี้จะให้ให้มีเงินสำรองประเภทอื่นเพื่อความประสงค์แต่ละอย่างโดยเฉพาะก็ได้ ตามแต่คณะกรรมการจะตั้งไว้โดยอนุมัติของรัฐมนตรี โดยสะสมขึ้นด้วยการจ่ายจากกำไรสุทธิในปีหนึ่ง ๆ

มาตรา ๑๐ เงินสำรองธรรมดานั้นให้สะสมขึ้นด้วยการจ่ายจากกำไรสุทธิในปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนร้อยละสิบห้าแห่งกำไรสุทธิ ภายหลังจากที่ได้กั้นเงินไว้แล้วสำหรับหนี้ซึ่งทวงไม่ได้ และซึ่งเป็นที่ยสงสัยประการหนึ่ง สำหรับการเสื่อมค่าแห่งสินทรัพย์ประการหนึ่ง และสำหรับรายจ่ายซึ่งนายธนาคารขอมกั้นเงินไว้จ่ายตามปกติอีกประการหนึ่ง

๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๐

เมื่อเงินสำรองธรรมดาที่มีจำนวนถึง ร้อย ละ ร้อย แห่งทุน
จำนวนลัพท์หรือมากกว่านั้นแล้ว คณะกรรมการจะลดจำนวน
ที่ต้องจ่ายรายปีเพื่อสะสมก็ได้

มาตรา ๑๑ ถ้าวิสุทธิส่วนที่เหลือภายหลังที่ได้หักจ่าย
เป็นเงินสำรองธรรมดาและเป็นเงินสำรองประเภทอื่นที่คณะ
กรรมการอาจตั้งไว้ตามมาตรา ๘ แล้วให้นำส่งเป็นรายได้เบ็ด
เสร็จของรัฐทุกปี

มาตรา ๑๒ ให้สินทรัพย์และหนี้สินของสำนักงานธนาคาร
ชาติไทยโอนไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย และสินทรัพย์
ส่วนที่เหลือ เมื่อหักหนี้สินนั้นออกแล้วให้จ่ายเป็นเงินสำรอง
ธรรมดาของธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๓ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งสำนักงาน
แห่งใหญ่ในพระนคร และจะตั้งสาขาหรือตัวแทนชั้น ๓ ที่
อื่นใดในราชอาณาจักรก็ได้ และเมื่อได้รับอนุมัติจาก
รัฐมนตรีแล้วจะตั้งสาขาหรือตัวแทนชั้นในต่างประเทศก็ได้

ตอนที่ ๓๐ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕

หมวด ๓

การกำกับ ควบคุม และจัดการ

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการอันประกอบด้วยผู้ว่าการ รองผู้ว่าการและกรรมการอีกสามนาย เป็นผู้ควบคุมและดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย

ให้ผู้ว่าการและรองผู้ว่าการเป็นประธานและรองประธานแห่งคณะกรรมการโดยตำแหน่งตามลำดับ

มาตรา ๑๖ ให้ผู้ว่าการเป็นผู้จัดการของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจและหน้าที่ดูแลให้ การ เป็นไป ตาม กฎหมายและข้อบังคับของธนาคาร

ให้รองผู้ว่าการปฏิบัติงานตามหน้าที่ซึ่งผู้ว่าการมอบให้ไว้

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ผู้ว่าการไม่เห็นพ้องกับคำวินิจฉัยของกรรมการฝ่ายข้างมาก ให้เสนอประเด็นไปยังรัฐมนตรีเพื่อช้ขาด

๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๐

มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๐ กิจการทั้งปวงที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการนั้น ผู้ว่าการจะปฏิบัติไปก่อนก็ได้ แต่แล้วต้องเสนอต่อคณะกรรมการเพื่ออนุมัติ

มาตรา ๑๙ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งหรือถอนจากตำแหน่งซึ่งผู้ว่าการ และรองผู้ว่าการ โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี

ส่วนกรรมการอื่น ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งหรือถอนจากตำแหน่งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี

มาตรา ๒๐ การแต่งตั้งพนักงานตามจำเป็นแก่ธุรกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย การเรียกประกันจากพนักงานเพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต การกำหนดเงินเดือน โบนัส หรือเงินอื่น ๆ และการถอนจากตำแหน่ง ให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ

หมวด ๔

การออกบัตรธนาคาร

มาตรา ๒๑ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีสิทธิและผู้เดียวที่จะออกบัตรธนาคารในราชอาณาจักร

ตอนที่ ๓๐ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕

มาตรา ๒๒ การออกและจัดการบัตรธนาคารนั้น ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดทำโดยมี "ฝ่ายออกบัตรธนาคาร" เป็นเจ้าหน้าที่ และให้แยกไว้ต่างหากจากธุรกิจอื่น ๆ

มาตรา ๒๓ จันกว่าจะถึงเวลาที่การเงินระหว่างประเทศจะได้เข้าสู่ภาวะอันประจักษ์แจ้งและมั่นคงพอสมควรแล้ว การออกและจัดการบัตรธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น ให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยระบบเงินตรา และคำว่า "ธนบัตร" ที่ใช้ในกฎหมายดังกล่าว นั้น ให้ถือว่ารวมตลอดถึง "บัตรธนาคาร" ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยออกด้วย

มาตรา ๒๔ นับตั้งแต่และจนถึงเวลาที่รัฐมนตรีกำหนดธนาคารแห่งประเทศไทยจะออกธนบัตรของรัฐบาล ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยระบบเงินตราไปชั่วคราวก่อนก็ได้

มาตรา ๒๕ เพื่อความประสงค์แห่งมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ ให้มอบทุนสำรองที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ หนึ่งสี่ในหนึ่งหมื่นของทุนสำรองนั้นและ

๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๐

กิจการของกองเงินตราในกรมคลัง พร้อมทั้งเงินที่อนุญาต
ในงบประมาณสำหรับกองนั้นให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย
สำหรับ "ฝ่ายออกบัตรธนาคาร" การมอบจะให้ทำเมื่อใด
ให้รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๖ เพื่อความประสงค์แห่งมาตรา ๒๓ และ
มาตรา ๒๔ และเพื่อง่ายที่เกี่ยวแก่การออกและจัดการ
ธนบัตร บัตรธนาคาร และทุนสำรอง ให้ใช้คำว่า "ฝ่ายออก
บัตรธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทย" และ "ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย" แทนคำว่า "กองเงินตรา
กรมคลัง" และ "อธิบดีกรมคลัง" ซึ่งใช้ในบรรดากฎหมาย
ว่าด้วยระบบเงินตราทุกแห่งตามลำดับ และให้ใช้คำว่า "ผู้
ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย" แทนคำว่า "รัฐมนตรี"
ซึ่งใช้ในมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ
เงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ และแทนคำว่า "กระทรวง
การคลัง" ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวงการคลังออกตามความ
ในพระราชบัญญัติเงินตราในภาวะฉุกเฉิน พุทธศักราช ๒๔๘๔
(ฉบับที่ ๒)

ตอนที่ ๓๐ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕

มาตรา ๒๗ บัณฑิตนาการของธนาคารแห่งประเทศไทย
นั้น ให้ถือว่าเป็นเงินตราตามความหมายแห่งกฎหมายลักษณะ
อาญา

หมวด ๕

การธนาคาร

มาตรา ๒๘ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบธุรกิจ
ประเภทที่พึงเป็นงานธนาคารกลางดังระบุไว้ในพระราชกฤษฎ
ฎีกา โดยมี “ฝ่ายการธนาคาร” เป็นเจ้าหน้าที่

ห้ามมิให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบธุรกิจที่มีได้
ระบุให้ทำได้หรือระบุห้ามไว้ในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๙ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศเป็น
ครั้งคราว แจงอัตรามาตรฐานที่จะซื้อหรือรับช่วงซื้อลด ซึ่ง
ตัวแลกเงิน หรือตราสารพาณิชย์อย่างอื่น ที่อาจซื้อได้ตาม
พระราชกฤษฎีกาออกตามความในมาตรา ๒๘

หมวด ๖

ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

มาตรา ๓๐ ให้เป็นการกระทำของธนาคารแห่งประเทศไทย ในอันที่จะรับเงินเพื่อเข้าบัญชีฝากของกระทรวงการคลัง และจ่ายเงินจำนวนต่าง ๆ ไม่เกินจำนวน ลัฟท์ อัน เป็นสินเชื่อของบัญชีนั้น โดยกระทรวงการคลังไม่ต้องจ่ายเงินให้แก่ธนาคารนั้นเป็นการรักษาบัญชีที่กล่าวแล้ว และธนาคารนั้นไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยตามบัญชีฝากให้แก่กระทรวงการคลัง

เพื่อความประสงค์แห่งมาตรานี้ ให้มอบกิจการของส่วนราชการกรมบัญชีกลาง และกรมคลังบางส่วน ตามจำเป็น พร้อมทั้งเงินที่อนุญาตในงบประมาณสำหรับส่วนราชการนั้น ให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับ "ฝ่ายการธนาคาร" การมอบให้เป็นไปโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ทำการแลกเปลี่ยนเงิน การส่งเงินไปต่างประเทศ และกิจการธนาคาร บรรดาที่เป็นของรัฐบาล และมีหน้าที่ออกและจัดการเงินกู้สำหรับรัฐบาลและองค์การสาธารณะ โดยมีข้อสัญญาและเงื่อนไขตามแต่จะได้ออกตกลงกัน

หมวด ๗

เงินสำรองที่ธนาคารต้องดำรงไว้

มาตรา ๓๒ ให้ทุกธนาคารดำรงเงินคงเหลือไว้เป็นเงินสำรองที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งในขณะเลิกทำงานไม่ว่าในวันใดต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเป็นคราว ๆ ไป

การดำรงเงินคงเหลือสำรองนี้ ให้เริ่มตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่งจากธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรา ๓๓ ให้ทุกธนาคารส่งรายงานลับต่อผู้ว่าการ แสดงข้อความต่อไปนี้

ก. หนี้สินในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายเมื่อเรียกร้อง และที่ต้องจ่ายโดยมีกำหนดเวลา

ข. ยอดจำนวนเงิน ซึ่งมีอยู่ในราชอาณาจักรเป็นธนบัตรของรัฐบาลไทย และบัตรธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทย

ค. ยอดจำนวนเงิน ซึ่งมีอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเหรียญกระษาปณ์จำแนกตามชนิดราคา

๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๐

ง. จำนวนเงินต่าง ๆ ที่ได้ให้กู้ยืม และยอดเงินตามตัวเงินที่ได้ชอลดในราชอาณาจักร

จ. ยอดเงินคงเหลือที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฉ. ข้อความอื่น ๆ อันเกี่ยวกับหนี้สินหรือสินทรัพย์ตามแต่ผู้ว่าการจะต้องการ

บรรดาข้อความดังกล่าวนี้ ให้รายงานประจำสัปดาห์ตามที่เป็นอยู่ขณะเลิกทำงานทุกวันศุกร์ แต่ถ้าวันศุกร์ เป็นวันหยุดทำงานของธนาคาร ก็ให้รายงานตามที่เป็นอยู่ขณะเลิกทำงานก่อนวันหยุด

รายงานฉบับนี้ให้ส่งภายหลังวันที่เป็นเกณฑ์แห่งรายงาน ไม่ช้ากว่าสองวันอันเป็นวันทำงาน

แต่ทว่าเมื่อผู้ว่าการเป็นที่พอใจว่า ธนาคารใดไม่อาจส่งรายงานประจำสัปดาห์ได้ จะสั่งให้ธนาคารนั้นส่งรายงานประจำเดือนแทนภายในวันที่ผู้ว่าการจะกำหนดก็ได้

มาตรา ๓๔ เมื่อได้รับคำสั่งจากผู้ว่าการแล้ว ให้ธนาคารชี้แจงเพื่ออธิบายหรือขยายความในรายงานตามมาตรา ๓๓ โดยไม่ชักช้า

ตอนที่ ๓๐ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕

หมวด ๘

การสอบและตรวจบัญชี

มาตรา ๓๕ ให้ประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจและหน้าที่สอบบัญชีแสดงกิจการทั้งหลายซึ่งเกี่ยวกับทุนสำรองที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ และมอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตามความในมาตรา ๒๕

มาตรา ๓๖ โดยไม่เป็นการเสื่อมเสียต่ออำนาจและหน้าที่ของประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการเลือกตั้งผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือมากกว่า โดยมีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ห้ามมิให้กรรมการหรือพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้สอบบัญชีตามมาตรา ๓๕

มาตรา ๓๗ โดยไม่เป็นการเสื่อมเสียต่ออำนาจและหน้าที่ของผู้สอบบัญชีตามมาตรา ๓๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งให้ประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลอื่นตามแต่จะเห็นสมควร เป็นผู้ตรวจบัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อใดก็ได้

หมวด ๘
บทเบ็ดเสร็จ

มาตรา ๓๘ ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ ภาษีเสริม ภาษีโรงค้า หรือภาษีการธนาคารตามประมวลรัษฎากร และบัตรธนาคารที่ธนาคารแห่งประเทศไทยออกก็ให้ยกเว้นจากอากรแสตมป์.

มาตรา ๓๙ การเลิกธนาคารแห่งประเทศไทย จะทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ

มาตรา ๔๐ การกำหนดกิจการทั้งปวงที่จำเป็นหรือสมควรเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

กล่าวโดยฉะเพาะ พระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดข้อความดังต่อไปนี้

(ก) กิจการ ในหน้าที่และความรับผิดชอบ ของ คณะกรรมการ

(ข) ธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่อนุญาตให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบได้

ตอนที่ ๓๐ เล่ม ๕๘ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕

(ค) ธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่ห้ามมิให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบ

(ง) จำนวนเงินคงเหลือที่ทุกธนาคารต้องดำรงไว้เป็นเงินสำรองที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

(จ) อำนาจและหน้าที่ของผู้สอบบัญชีที่คณะกรรมการเลือกตั้งขึ้น

(ฉ) บัญชี ข้อความและรายงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องทำเสนอต่อรัฐมนตรี หรือที่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้บุคคลอื่นใดนอกจากธนาคารแห่งประเทศไทยใช้คำว่า “ชาติ” “รัฐ” “ประเทศไทย” หรือ “กลาง” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเดียวกัน เป็นส่วนหนึ่งของชื่อหรือคำแสดงชื่อธนาคาร

หมวด ๑๐

บทลงโทษ

มาตรา ๔๒ ธนาคารใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพัน

๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๓๐

บาทและปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาท เรียงตามรายวัน ตลอดเวลาที่ยังทำการขาดตกบกพร่องอยู่

ในกรณีที่คณะบุคคลอันมิใช่นิติบุคคลกระทำการ เป็น
 ษนาการ ได้กระทำความผิดตามความในวรรคก่อน ให้
 ถือว่าผู้อำนวยการของคณะบุคคลนั้นหรือผู้จัดการชานาการนั้น
 เป็นผู้กระทำความผิด

มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๑ มีความผิดต้องระวาง
 โทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๔๔ ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ
 ควบคุมกิจการชานาการ พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีอำนาจเรียก
 ใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินั้น คืนจาก
 ชานาการซึ่งกระทำความผิดตามมาตรา ๔๒ ได้ โดยคำแนะนำ
 ของคณะกรรมการ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี